

**O‘ZBEKISTON-AQSH MAMLAKATLARI O‘RTASIDAGI SAVDO-
IQTISODIY ALOQALAR YANGI BOSQICHDA**

Saydullayeva Xadicha Abdunarzullayevna

Nizomiy nomidagi Toshkent davlat

pedagogika universiteti doktoranti

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada O‘zbekiston-AQSh davlatlari o‘rtasidagi savdo-iqtisodiy sohadagi aloqalar faktlarga asoslangan holda yoritilgan.

Kalit so‘zlar: tashqi siyosat, xalqaro hamkorlik, elchi, mintaqaviy hamkorlik, xalqaro tashkilot, diplomatiya.

**TRADE-ECONOMIC RELATIONS BETWEEN UZBEKISTAN AND
THE USA ARE AT A NEW LEVEL.**

Saidullayeva Khadicha Abdunarzullayevna

Tashkent State in the name of Nizomi

Doctoral student of Pedagogical University

ANNOTATION: This article covers multilateral cooperation between Uzbekistan and the United States based on facts.

Key words: diplomacy, foreign policy, international cooperation, ambassador, regional cooperation, international organization.

**ТОРГОВО-ЭКОНОМИЧЕСКИЕ ОТНОШЕНИЯ МЕЖДУ
УЗБЕКИСТАНОМ И США ВЫХОДИЛИ НА НОВЫЙ УРОВЕНЬ**

Сайдуллаева Хадича Абдунарзуллаевна

Ташкентское государство имени Низоми

Докторант Педагогического университета

АННОТАЦИЯ: В данной статье на основе фактов рассматриваются торгово-экономические отношения между Узбекистаном и США.

Ключевые слова: внешняя политика, международное сотрудничество, посол, региональное сотрудничество, международная организация, дипломатия.

Shavkat Mirziyoyev O‘zbekiston hokimiyati tepasiga kelgach, barcha sohalar kabi tashqi siyosat yo‘nalishida, davlatlar bilan o‘zaro hamkorlik aloqalarini rivojlantirish masalalari ham yangi bosqichda siljiy boshladi. O‘zbekiston va AQSh prezidentlarining 2017 yilda ikki marta: may oyida Saudiya Arabistonining Ar-Riyod shahrida bo‘lib o‘tgan Arab musulmon davlatlari va AQSh samnitida shuningdek, sentabr oyida Nyu Yorkda BMT bosh Assambleyasining 72-sessiyasi doirasida bo‘lib o‘tgan uchrashuvlaridagi siyosiy muloqot ikki davlat munosabatlarida yangi davrni boshlab berdi.

O‘zbekistonning yangi prezidenti hokimiyatga kelganidan so‘ng jamiyat hayotining deyarli barcha jabhalarida keng ko‘lamli islohotlarni boshlab yubordi, asosiy e‘tibor boshqaruv tizimini takomillashtirish, mamlakatning xalqaro mavqeini yuksaltirish, ijobiy biznes va sarmoyaviy muhitni ta‘minlashga qaratildi. Bu ijobiy siyosiy dinamika va Markaziy Osiyoda mintaqaviy hamkorlik uchun yangi ishtiyoqning quvonarli alomatlariga turtki berdi. O‘zbekistonning davlatni isloh qilish va modernizatsiya qilish bo‘yicha keng ko‘lamli dasturi – bir amerikalik olim “Ekstremal o‘zgarishlar: Markaziy Osiyo nashri” deb atagan dastur butun mintaqani qamrab olgan ushbu jarayonning markazida turadi.

Shunday bo‘lsa ham, har qanday ichki islohotlar jiddiy tashqi to‘siqlar bo‘lsa, o‘z-o‘zidan barbod bo‘lishi mumkin. Shu bois, dunyoning barcha yetakchi davlatlari, jumladan, Rossiya, Xitoy va AQSH bilan do‘stona munosabatlar O‘zbekistonning muvaffaqiyati uchun juda muhim. Moskva va Pekin bilan yaqin aloqalar geografik yaqinlik natijasida berilgan bo‘lsa-da, Vashington Toshkent shug‘ullanmoqchi bo‘lgan global yetakchi va fundamental islohotlar o‘tkazayotgan har qanday davlat uchun tabiiy ittifoqchi bo‘lib qolmoqda. Bu Sh.Mirziyoyevning islohotlar dasturini AQSH tomonidan bildirilgan kuchli qo‘llab-quvvatlash, AQSH O‘zbekistonning iqtisodiy yetakchi sifatidagi roli tobora ortib borayotganini tan olishi hamda JSTga a‘zo bo‘lishda AQSH ko‘magining ahamiyatini ko‘rsatib beradi. Vashingtonda imzolangan kelishuvlarning amalga oshirilishi savdo, sarmoyaviy va iqtisodiy faoliyat sohasida O‘zbekiston-AQSH hamkorligini

yaxshilash uchun yangi imkoniyatlarni rivojlantirish uchun mustahkam zamin yaratadi. Innovatsiyalar va yuqori texnologiyalar sohasida salmoqli afzalliklarga ega bo'lgan AQSH O'zbekiston iqtisodiyotini modernizatsiya qilish, mamlakatning kadrlar salohiyatini yuksaltirish va ilmiy-texnik salohiyatini yuksaltirishda muhim rol o'ynashi mumkin. Xuddi shunday, tashrif chog'ida imzolangan tijorat shartnomalari va kelishuvlari ham boshqa mamlakatlar ishbilarmun doiralariga O'zbekiston bozorining uzoq muddatli barqarorligi haqida aniq signal beradi. AQSHning asosiy korporatsiyasining ishtiroki boshqa mamlakatlardagi tadbirkorlik subyektlarining O'zbekistonning o'sib borayotgan iqtisodiyotiga qiziqishini yanada oshirmoqda.

Tashrifning yana bir muhim samarasi O'zbekistonning izchil va konstruktiv tashqi siyosat yurituvchi davlat sifatida xalqaro obro'-e'tibori ortib borayotgani e'tirof etildi. O'zbekiston suverenitet va hududiy yaxlitlikni hurmat qilishga qaratilgan Tashqi siyosat konsepsiyasiga asoslangan tashqi siyosatining pragmatizmi va natijaga yo'naltirilganligi bilan doimo alohida ajralib turadi. Shu asosda O'zbekiston butun dunyo bo'ylab, yetakchi xalqaro va mintaqaviy tashkilotlar bilan o'zaro hurmatga asoslangan munosabatlarni samarali yo'lga qo'ymoqda. Ayni paytda Toshkent barcha yirik davlatlar bilan aloqalarni rivojlantirib, xorijiy davlatlar manfaatlari o'rtasida muvozanatni saqlashga, Markaziy Osiyoda konstruktiv hamkorlik platformasini saqlab qolishga intilmoqda.

Shu nuqtayi nazardan, AQSH xalqaro xavfsizlikdagi hal qiluvchi rolini hisobga olgan holda O'zbekiston uchun hal qiluvchi strategik hamkor hisoblanadi. AQSH-O'zbekiston hamkorligining asosiy yo'nalishlari ikki o'rtada imzolangan Strategik sheriklik va hamkorlik to'g'risidagi deklaratsiyada o'z ifodasini topdi va 2018-yildagi tashrif chog'ida yanada faollashdi. Muvaffaqiyatli O'zbekiston-Amerika hamkorligi Markaziy va Janubiy Osiyodagi vaziyatni barqarorlashtirishda muhim rol o'ynaydi.

Tarixan rivojlanib kelgan hamkorlik AQSHga amalga oshirgan tashrifida imzolangan “O‘zbekiston va Amerika Qo‘shma Shtatlari: strategik sheriklik yo‘lida yangi davrning boshlanishi” deb nomlangan Qo‘shma bayonotda yanada mustahkamlanib qo‘yildi. Tahlillar va kuzatuvlar shuni ko‘rsatadiki, bugungi kunda O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. Mirziyoyevning AQSHga amalga oshirgan tashrifi davomida yerishilgan kelishuvlar, imzolangan hujjatlar asosida ikki tomonlama aloqalar rivojlanib bormoqda. Xususan, tashrif davomida investitsiyalar, Markaziy Osiyo mintaqasida investitsiyalarni jalb qilish va ilg‘or texnologiyalar borasida va mintaqaviy muammolarni hal yetishga qaratilgan g‘oyalar ilgari surildi. Binobarin, mintaqaviy xavfsizlik, bu geosiyosiy makondagi mamlakatlar taraqqiyoti, o‘shish va iqtisodiy rivojlanish imkoniyatlarini ta‘minlashga intilayotgan, bu borada amaliy tashabbuslar bilan o‘zini ko‘rsatayotgan O‘zbekiston Respublikasi manfaatlari uchun Amerika Qo‘shma Shtatlari bilan strategik sheriklik g‘oyat muhimdir. O‘zbekiston Prezidentining AQSHga tashrifi davomida qishloq xo‘jaligi, kimyo, moliya, sog‘liqni saqlash, raqamli texnologiyalar bo‘yicha imzolangan hujjatlar ikki va ko‘p tomonlama hamkorlikning istiqbolda rivojlanish tendensiyasining qanchalik jozibador bo‘lishidan darak berib turibdi. Masalan, agrosanoat sohasida dunyoning yetakchi davlatlaridan biri bo‘lgan AQSH qishloq xo‘jaligining barqaror rivojlanish darajasi, jahon miqyosidagi qishloq xo‘jaligi tovarlarining, to‘rtinchi qismni tashkil etadigan mahsulotlari hajmi va xilma-xilligi bilan ajralib turadi. Shuning uchun iqtisodiy sheriklikning muhim yo‘nalishi qishloq xo‘jaligi tarmog‘i hisoblanadi. Shu sababli, davlat rahbarining tashrifi davomida “Silverleaf Capital” kompaniyasi bilan Jizzax viloyatida qo‘shma agroklasterni tashkil etish to‘g‘risida bitim imzolandi. Klasterning asosiy faoliyat yo‘nalishi paxta yetishtirish va uni chuqur qayta ishlash, undan tayyor mahsulot ishlab chiqarishdan iborat. Ikki taraflama investitsiyalar sohasidagi hamkorlikni rivojlantirishda O‘zbekiston Respublikasi Investitsiyalar bo‘yicha davlat qo‘mitasi va AQSH xususiy xorijiy investitsiyalar korporatsiyasi (OPIC) o‘rtasida imzolangan O‘zaro anglashuv

memorandumi bugungi kundagi hamkorlik holatida muhim rol o‘ynab kelmoqda. Ushbu hujjat O‘zbekiston Respublikasi hududida yirik investitsion loyihalarni moliyalashtirish uchun ko‘maklashishga qaratilgan. Qo‘shma investitsion loyihalarni qo‘llab – quvvatlash maqsadida O‘zbekiston tashqi iqtisodiy faoliyat milliy banki va AQSHning eksport-import banki o‘rtasida 100 million dollarlik Moliyalashtirish haqidagi memorandum imzolandi. Bu hujjat ham o‘z navbatida davlatlar o‘rtasidagi bank-moliya sohasidagi hamkorlikni sifat jihatidan yangi pog‘onaga olib chiqishiga umid bag‘ishlaydi.

AQSH va O‘zbekiston o‘rtasidagi iqtisodiy aloqalar rivojida AQSH Xalqaro taraqqiyot agentligi (USAID) ning faoliyati ham alohida ahamiyatga egadir. 2020-yilda agentligning O‘zbekistondagi ikki tomonlama vakolatxonasi ishga tushirildi. Mamlakatda to‘laqonli missiya tashkil etilishi USAIDga O‘zbekiston hukumatining keng ko‘lamli iqtisodiy, siyosiy va ijtimoiy islohotlarini yanada qo‘llab-quvvatlash bilan birga xususiy biznes, nodavlat tashkilotlar va mustaqil ommaviy axborot vositalari faoliyatini kuchaytirishiga hissa qo‘shdi. USAID mamlakatda iqtisodiy o‘rishni jadallashtirish, xususiy sektorni rivojlantirish, qishloq xo‘jaligi, ta‘lim, sog‘liqni saqlash, suv resurslarini boshqarish, qonun ustuvorligini takomillashtirish, migratsiya va odam savdosi bilan bog‘liq masalalar bo‘yicha faoliyatini davom ettiradi. Yangi missiya ushbu dasturlarni samarali yo‘naltirib, mahalliy hamkorlar ko‘lamini yanada kengaytirish imkonini beradi.

Hozirgi davrda O‘zbekiston Respublikasi siyosatni shakllantirishda “soft power” ya’ni “yumshoq kuch”ning o‘rni ortib bormoqda. Ayniqsa, 2017-yildan buyon O‘zbekiston Respublikasi yuritayotgan tashqi siyosatda ham xorijlik va mahalliy ekspertlarning fikricha, “yumshoq kuch”dan unumli foydalanilmoqda.

Yangilanayotgan O‘zbekistonda yuqorida qayd etilganidek, yumshoq kuch elementlari sirasiga kiruvchi madaniyat kunlari, festivallarni o‘tkazish, do‘stlik jamiyatlarini tuzish va sayyohlarni keng jalb etish kabi xayrli tadbirlardan unumli foydalanilmoqda.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

- 1.G.A.Hidoyatov “Основы дипломатии”- 2022.
- 2.N. Shomiy “Zafarnoma”.-1996
- 3.O‘zbek diplomatiyasi tarixidan.-2003
- 4.F.N.Ernazarov “O‘zbekistonning Osiyo davlatlari bilan madaniy aloqalari”.-dis,-2018.